

10/6

14 mei 2014

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. H.J.P.M. van Berckel-van der Rijken, advocaat
te Breda,

tegen:

(wijlen) broeder [naam],
geboren op [datum], onbekend of hij nog in leven is,
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
tot [datum] lid van de Congregatie der Broeders van de Heilige
Aloysius Gonzaga (Broeders van Saint Louis).

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 2 juli 2013. Op 20 augustus 2013 is bij de griffie een reactie op het klaagschrift ingekomen van broeder [naam], algemeen overste van de Congregatie der Broeders van de Heilige Aloysius Gonzaga (Broeders van Saint Louis). Op 27 februari 2014 is bij de griffie een aanvulling op de inhoudelijke reactie ingekomen van broeder [naam]. Op 8 april 2014 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden. Klager is verschenen met zijn echtgenote en dochter en heeft zijn standpunt nader toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. Van Berckel-van der Rijken. Namens de Congregatie der Broeders van de Heilige Aloysius Gonzaga (Broeders van Saint Louis) is verschenen broeder [naam].

2. De klacht (zakelijk weergegeven)

2.1. Klager is gedurende de periode 1958-1959 op de [school] te [plaats], seksueel misbruikt door aangeklaagde.

Klager komt uit een katholiek gezin. Klager bezocht de katholieke buurtschool [naam]. In de zesde klas werd aangeklaagde de onderwijzer van klager. Aangeklaagde was schoolhoofd en ook hoofd-dirigent van het jongenskoor van [school]. De jongens repeteerden voor een operette, waaraan ook oudere jongens en leden van het mannenkoor meededen. De operette waarvoor in het jaar 1958-1959 geoefend werd heette "[naam]". Na een auditie kreeg klager een hoofdrol. De repetities vonden na schooltijd plaats in de school. Voor de operette werden speciale kostuums gemaakt. Onder het mom van het passen van de kostuums moest klager

naar het directiekamertje van aangeklaagde komen. De deur werd daarbij op slot gedraaid. Klager moest zijn broek laten zakken en op een stoel gaan staan. Aangeklaagde stelde klager allerlei vragen onder het mom van seksuele voorlichting en het schoonhouden van de penis: “Weet je wel hoe het werkt?” “Was je het wel goed?”. Aangeklaagde bevoelde daarbij de penis en ballen van klager en bewoog zijn voorhuid naar achteren. Dit is zo vier keer voorgevallen. De vierde keer had aangeklaagde zijn gulp open en toonde hij klager zijn erectie. Klager schrok hier zo van dat hij de deur van het slot heeft gedraaid (de sleutel zat erin) en is weggerend. Het misbruik is daarna niet meer voorgevallen. Wel werd klager nadien door aangeklaagde belachelijk gemaakt en gepest. Na de uitvoering van de operette was het schooljaar ten einde en verliet klager de basisschool.

Klager schaamde zich voor het misbruik en heeft er niet over durven spreken. Eén jongen vroeg hem eens wat hij toch steeds moest doen in het directiekamertje. Klager heeft toen gezegd dat hij daar papieren moest neerleggen.

2.2. Klager heeft de MULO afgemaakt en heeft zijn dienstplicht vervuld bij [onderdeel]. De discipline deed hem goed. Klager heeft veel verschillende banen gehad; hij had veel moeite met bazen en dominante mensen. Toen klager 62 was is hij overspannen geraakt en vervolgens met pensioen gegaan. De herinneringen aan het misbruik kwamen in alle hevigheid boven. Klager kreeg slaapproblemen en last van angsten, heftige emoties en agressief gedrag. Eens, midden in de nacht heeft klager in een emotionele, agressieve bui zijn echtgenote geslagen. Klager heeft toen een melding gedaan bij slachtofferhulp en is naar de huisarts gegaan, aan wie hij over het seksueel misbruik in zijn jeugd heeft verteld. De huisarts heeft klager doorverwezen naar een psycholoog. Voor de huisarts vielen op dat moment “alle puzzelstukjes op zijn plaats”.

2.3. Klager heeft tot ongeveer zeven jaar geleden nooit over het misbruik durven spreken. Pas toen heeft hij aan zijn echtgenote verteld wat hem is overkomen. De publiciteit rond het seksueel misbruik valt klager zwaar; telkens wordt hij er weer mee geconfronteerd en aan herinnerd. Klager wil dit hoofdstuk kunnen afsluiten en wil rust. Hij wil weer kunnen genieten van het leven.

3. De inhoudelijke reactie (zakelijk weergegeven)

Broeder [naam] heeft in zijn reactie gesteld dat in de archieven uitgebreid onderzoek is verricht naar het leven van aangeklaagde. Aangezien aangeklaagde op [datum] is uitgetreden is van hem geen persoonlijk archief bijgehouden en/of beschikbaar.

Evenmin is hem bekend of aangeklaagde nog in leven is. Wel heeft broeder [naam] kunnen achterhalen dat aangeklaagde in oktober 1959 plotseling van de [school] is vertrokken. Aangeklaagde zou zijn vervangen wegens “ziekte”. Broeder [naam] heeft zowel in zijn reactie als ter zitting opgemerkt dat het hem zeer spijt dat dit klager is overkomen. Hij betreurt het zeer dat de herinnering aan wat een fijne schooltijd had moeten zijn zo negatief verstoord is door het handelen van aangeklaagde. Broeder [naam] wil, indien de klachtencommissie de klacht van klager voldoende aannemelijk acht, namens de congregatie het seksueel misbruik erkennen en daarvoor excuses aanbieden. Aangenomen dat het seksueel misbruik heeft plaats gevonden dan had het nooit mogen gebeuren; het druist geheel in tegen het religieus leven dat zij als broeders leiden.

4. De beoordeling

4.1. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel

getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.

4.3. Er zijn ongeveer zesenvijftig jaar verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagde verwijt zich hebben voorgedaan. Aangezien aangeklaagde niet te traceren is en misschien wel is overleden zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klager schetst hebben plaatsgevonden. De Klachtencommissie acht aannemelijk dat klager in de periode 1958-1959 op de [school] te [plaats] na de koorrepetitie, het slachtoffer is geworden van seksueel misbruik gepleegd door aangeklaagde. Dit misbruik bestond uit het vier maal bevoelen en betasten van de geslachtsdelen van klager, waarbij aangeklaagde de voorhuid van de penis van klager naar achteren schoof; dit alles onder het voorwendsel van het geven van seksuele voorlichting en het controleren van het schoonhouden van de penis. Voorts bestond het misbruik uit het eenmalig moeten aanschouwen van de erectie van aangeklaagde door klager.

De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt, in de eerste plaats door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal heeft verteld.

Daarnaast wordt zijn verklaring ondersteund door de klacht van de heer [naam] (2013W1067). Ook hij beschrijft seksueel misbruik in de vorm van het betasten van de geslachtsdelen, onder het mom van het geven van seksuele voorlichting en informatie over het schoonhouden van de penis, na de koorrepetitie. Ter zitting heeft klager diverse foto's van hemzelf met de heer [naam] en aangeklaagde overgelegd.

Voorts wordt de verklaring van klager ondersteund door de verklaring van zijn echtgenote, mevrouw [naam], die heeft verklaard dat klager haar ruim zeven jaar geleden, tijdens een wandeling zeer geëmotioneerd heeft verteld over het misbruik door aangeklaagde gepleegd.

Daarbij komt dat broeder [naam] heeft bevestigd dat uit de archieven blijkt dat aangeklaagde in oktober 1959 plotseling van de [school] is vertrokken en werd vervangen vanwege "ziekte", hetgeen in het verband met de bovengenoemde (soortgelijke) klacht van de heer [naam] lijkt te wijzen op een maatregel na ongewenst gedrag.

4.4. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en gezien de afhankelijkheidsrelatie waarin klager tot aangeklaagde stond hoogst kwalijk is geweest. Klager was ten tijde van het misbruik ongeveer twaalf jaar oud. Aangeklaagde was voor hem iemand in wie hij vertrouwen moest kunnen stellen.

4.5. Het is onbekend of aangeklaagde nog in leven is. Gelet op het feit dat aangeklaagde niet is te traceren en misschien al is overleden kunnen tegen hem geen maatregelen worden genomen. De Klachtencommissie hoopt dat de gegrondverklaring van de klacht, alsmede de erkenning van het leed dat klager is aangedaan wellicht kunnen bijdragen aan de vermindering van dat leed. Broeder [naam] heeft hiertoe een eerste stap gezet door zowel in de schriftelijke reactie, als ter zitting het leed dat klager is aangedaan te erkennen en oprecht excuses aan te bieden en spijt en medeleven te betuigen.

4.6. De Klachtencommissie wijst klager erop dat hij zich, bij een gegrondverklaring van de klacht door de Overste van de Congregatie der Broeders van de Heilige Aloysius Gonzaga

(Broeders van Saint Louis), voor het verkrijgen van schadevergoeding kan wenden tot de Compensatiecommissie.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Overste van de Congregatie der Broeders van de Heilige Aloysius Gonzaga (Broeders van Saint Louis) om de klacht gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 14 mei 2014 door mr. T.F.A.M. Hoogenboom, voorzitter, mr. A.M.T. Denekamp-Mulder en drs. Th.M. Bronzwaer, leden, bijgestaan door mr. J.C. Quint, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klager verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies heeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.